

Międzynarodowa Deklaracja o zagrożeniach zdrowia spowodowanych skażeniem chemicznym.

Francuskie środowisko naukowe, w tym naukowcy, lekarze, prawnicy i etycy, skierowało to wezwanie do ONZ, organizacji międzynarodowych, europejskich autoritetów i państwowych decydentów.

Przytoczone poniżej trzy paragrafy są krótką wykładnią tej deklaracji:

1. Rozwój licznych, powszechnych chorób jest rezultatem pogorszenia się stanu środowiska.

APEL PARYSKI

2. Skażenie chemiczne przedstawia poważną groźbę dla dzieci i dla przetrwania Człowieka.

3. Skoro nasze własne zdrowie, zdrowie naszych dzieci i przyszłych pokoleń jest zagrożone, sama ludzka rasa jest w poważnym niebezpieczeństwie.

W tej sytuacji autorzy apelu wzywają do zakazania wszelkich produktów, które kompetentne, międzynarodowe autorytety i organizacje naukowe wskażą jako mogące wywoływać raka, choroby wrodzone i bezpłodność. Produkty te miałyby być zastępowane substytutami. Do wszystkich chemikaliów, które są toksyczne i/lub nie ulegają degradacji oraz odkładają się w żywych organizmach, przez co mogą spowodować zdrowotne i ekologiczne szkody, zastosować należy już teraz prewencyjne środki ostrożności. Toksykologiczne standardy muszą być dostosowane do najbardziej podatnych, przede wszystkim dzieci i embrionów. Zaleca się stosowanie programów wyeliminowania (lub ściśle regulowanego ograniczenia) emisji substancji zanieczyszczających z dokładnym wyznaczonymi celami i terminami ostatecznymi, a w utylizacji sprzedawanych chemikaliów, takich jak pestycydy, wzorowanie się na redukcji użycia zastosowanej w Szwecji, Danii i Norwegii. Od państw wymagają egzekwowania od każdej jednostki odpowiedzialności za konsekwencje swoich czynów, ewentualnie zając się tym powinna jurysdykcja międzynarodowa. Ze względu na globalne ocieplenie i zmianę klimatu, państwa muszą użyć silnych środków do redukcji emisji gazów cieplarnianych, bez oczekiwanie na uprzednie skuteczne wykonanie Protokołu z Kyoto. Inicjatywa ustawodawczych propozycji dla regulacji przemysłowych chemikaliów, przedstawiona w 2001 przez REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals system Unii Europejskiej do rejestracji, oceny i dopuszczenia chemikaliów) powinna zostać wzmocniona ze względu na silną opozycję ze strony przemysłu chemicznego Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych.

Jakie jest naukowe zaplecze tych postulatów? Mówi się o pogorszeniu zdrowotnej sytuacji na całym świecie, choć natura problemów dla krajów rozwijających się i dla krajów uprzemysłowionych nie jest jednakowa. Główną przyczyną alarmującego wzrostu przypadków chorób chronicznych (zwłaszcza raka) jest skażenie środowiska rakotwórczymi i na inny sposób toksycznymi chemikaliami przemysłowymi. Wystawienie na pewne substancje spowodowało wzrost przypadków wrodzonych anomalii. Wzrasta również bezpłodność, szczególnie wśród mężczyzn, na wysoko uprzemysłowionych terenach (15% par w Europie jest bezpłodna) - jedną z przyczyn jest chemiczne skażenie. Skażenie to powodowane jest często źle regulowanym handlem chemikaliami, nieodpowiednim kierowaniem i monitoro-

waniem ich produkcji, niewłaściwym używaniem przez konsumentów i pozbywaniem się tych chemikaliów. Nie ulegające degradacji i odkładające się w żywych organizmach substancje są coraz liczniejsze, a większość jest obecnie sprzedawana bez uprzednich i wystarczających testów toksykologicznych i bez oszacowania ryzyka dla ludzkiego zdrowia. Substancje te reagują ze sobą w środowisku i żywych organizmach tworząc dodatkowe toksyczne efekty, dlatego też trudno jest ustalić związek między ekspozycją na daną substancję chemiczną a rozwojem tych chorób. Wiele z tych substancji jest rakotwórcza, wywołuje bezpłodność i wrodzone deformacje, inne wywołują choroby układu

oddechowego, takie jak astma, uszkadzają układ nerwowy, powodują obniżenie odporności na infekcje, przede wszystkim wirusowe. Najbardziej na te substancje podatne są dzieci, wiele toksycznych produktów jest transportowane przez pępowinę i mogą przedostać się do embrionu. Odkładają się w ludzkiej tkance tłuszczowej i potem znajdują się w mleku matki. Między innymi dlatego dzieci są najbardziej narażone - jedno na siedem dzieci w Europie ma astmę, najprawdopodobniej wywołaną skażeniem w mleku i domu, liczba przypadków raka u dzieci wzrasta w niektórych uprzemysłowionych krajach już od 20lat.

Należy też pamiętać, że człowiek jest ssakiem związanym z otaczającą go florą i fauną, każde ich nieodwracalne zniszczenie czy skażenie zagraża jego własnemu życiu, a przecież człowiek jest odpowiedzialny za wymieranie kilku tysięcy gatunków każdego roku. Jest związek przyczynowy między wymieraniem a skażeniem środowiska przez pewne chemikalia, powodujące bezpłodność i wrodzone deformacje, podobnie jak u ludzi, również wystawionych na działanie tych substancji. Współczesna medycyna, pomimo wielkiego zaangażowania w badaniach, nie jest w stanie powstrzymać wszystkich tych chorób.

Kolejnym problemem jest uwalnianie do atmosfery gazów cieplarnianych, które bez wątpienia jest przyczyną globalnego ocieplenia i poważnego zakłócenia klimatu. Mniej pesymistyczne prognozy naukowe przewidują, że w r. 2100 średnia temperatura podniesie się o 3°, co spowoduje rozwój i gwałtowne zwiększenie liczby wirusów, bakterii, pasożytów, a także nosicieli tych czynników chorobotwórczych. Ich nisze ekologiczne przesuną się na półkulę północną, rozprzestrzenia się choroby przez nie wywołwane i może nastąpić powrót chorób zakaźnych i pasożytniczych, które zostały częściowo zatrzymane w zeszłym stuleciu, a nawet pojawienie się na półkuli północnej nowych chorób. ■

Pełny tekst Apelu w wersji oryginalnej: <http://www.artac.info>

do Apelu Paryskiego dołączyć się można wysyłając e-mail

na adres:

**Appel2paris@wanadoo.fr
wpisując imię, nazwisko,
zawód i miejsce zamieszkania.**

**tlum. Janusz Świerkosz
nadesłała Jadwiga Łopata**